

Administratia publica
Tipografie:
Brazov, piata mare, Targul
Inului Nr. 30.
Sunt acceptate numai se primarilor.
Nu se accepta nici se vouchere.
Securitate de anunturi:
Brazov, piata mare, Targul
Inului Nr. 30.
Anunturi mai primare: In Viena
K. Nasse, Hirschenstein & Fogler (Olin-
Kass), H. Schalk, Alois Hornadel, M.
Daxner, A. Oppel, J. Dunneberg; In
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat; In Frankfurt: G. L.
Dunne; In Hamburg: A. Stomer.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 6 cr. și
10 cr. Ambră pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 20 bał.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

"Gazeta" este în sâ-careți
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și strălămate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 6 franci.
Se prenuță la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrației, piata mare,
Targul Inului Nr. 30 etagiul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 10 bał. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 273.

Brașov, Vineri, 10 (22) Decembrie

1893.

Frățietate?

Brașov 9 Decembrie v.

In nise momente, când rapo-
turile dintre Maghiari și Români sunt
mai încordate ca vreodată, în urma
prigonirilor, ce trebuie să le îndure
ați cei din urmă dela puternicii și-
lei pentru manifestarea sentimen-
telor și aspirațiilor lor legitime
naționale, este o adevărată ironie,
un joc nefiresc cu simțul popo-
rului de-a auzi de „dragostea” și de
„sincera prietenie și frățietate”, cu
care au demonstrat Ungurii Kar-
pat-egylet-ului din Clușiu și junimea
maghiară de-acolo în fața tinerilor
studenți dela gimnaziul din Blășiu,
cari conduși de profesorii lor, au
făcut și ele aceste cunoscute es-
cursiune la Clușiu, cu scopul de a
vizita așezămintele culturale de
acolo.

In alte timpuri mai liniștite,
demonstrația de frățietate a Ungu-
rilor din Clușiu n'ar fi bătută așa
la ochi și de sigur ar fi fostă in-
terpretată de toți oamenii doriți de
pace și de concordă între popoarele
țării, ca o pornire bună și salutară.
Dér astăzi, când în Clușiu se pre-
dică și se cere războiul de ester-
minare în contra individualității na-
ționale a Românilor, când tineri-
mea maghiară de acolo face ova-
țiuni unui Ieszenszky, Bartha și re-
negatului Moldovan Gergely și când
întregul poporului românesc este în
cea mai mare măsură agitat de
persecuțiile politice, ce s'au pus
la cale pe totă linia în contra lui,
fiă-care trebuia să se și dică fără
de voiă: manifestațiunile aceste de dra-
goste și de „frățietate” ale Unguri-
lor din Clușiu n'au nici un temei
basat pe fapte, prin urmare
nu pot fi sincere, trebuie să aibă
un scop ascuns politic.

Să fim bine înțeleși. Nu fa-
ptul în sine, că tinerimea studioasă
din Blășiu a fost primită cu ospita-
lă prevenire de către membrii so-
cietății carpatine ungueresce, care s'a
oferit a-o călăuzi prin oraș și de

cătră tinerii unguri, conștitue mo-
mentul bătătoru la ochi, ei ten-
dinta manifestată cu această ocazie,
avându în vedere și timpul și im-
prejurările în cari s'a făcută pri-
mirea.

Mai întâiu de toate vedem din
raportul de mai jos, ce-lu primi-
răm din Clușiu, că nici societatea
Carpatină unguerescă, nici altă so-
cietate sau corporațiune unguerescă
n'a fostă avisată mai înainte despre
escursiunea tinerimeii din Blășiu.
Lucru firesc. Gimnaziștii români
din Blășiu au făcută escursiunea
pentru instruirea lor și nu s'au putut
gândi la aceea ca să fiă primiți
acolo cu alaiu din partea Unguri-
lor și să se dea astfel ocaziune a
inaugura „apropierea Românilor de
Unguri pe cale socială”. Ei își vedu
de studiile lor și nu facu politică.
De aceea nici n'au avutu grija de
a se înștiința la Ungurii din Clușiu,
în firma credință, că aceștia nu le
vor denega intrarea în așezămintele
lor de cultură, în scopul de a
le vizita. Au avisat numai pe stu-
denții universitarii români de acolo,
ca ei să le facă înlesnirile de lipsă
pentru timpul, câtă aveau să stea
în Clușiu. Inșiși Ungurii o spun,
că au primită numai pe cale pri-
vată și indirectă scire despre veni-
rea lor.

De aici se vede așadără, că es-
cursiștii dela Blășiu nu s'au gân-
dit nici la o „primire românească”,
nici la o „primire unguerescă” în
Clușiu și cu atât mai puțin au
putută avé scopul de a da ocaziune
la demonstrațiunii de caracteru poli-
tic.

Dacă dér Ungurii dela Karpat-
egylet cu toate aceste s'au dusu la
gară înaintea lor și au așteptat
acolo cu orele întregi, ca nu cumva
să se scape rarii oșpeți, și să fiă lă-
sați numai pe mâna Românilor din
Clușiu, ei au făcut-o din propriul
lor îndemn. Totu ce ar fi putut
ei risca cu această ocaziune ar fi fost
ca conducătorii tinerilor studenți
să le mulțumescă pentru bunavoință

arătată și să le comunice, că după
programul, ce și l'au făcut de
acasă, ei inșiși vor călăuzi pe ti-
neri în oraș, pe care lă cunosc.
Dér Ungurii au știut înainte, că
acesta cu greu se va pute întâmpla,
deorece tocmai printr'un asemenea
refus, și prin primirea călduroasă din
partea Românilor, ce nu se putea
încungiura, excursiunea ar fi luat un
caracteru demonstrativ, ce asemenea
n'a putut fi intenționat.

Cei dela Karpat-egylet au adus
așadără pe excursiștii blășeni în-
tre Scylla și Carybde și rezultatul
a fostă „călduroasă” primire, ce le-au
făcut-o paralelu cu frații lor români
din Clușiu.

Păpă aici nici c'am puté dice
ceva despre această frumoasă emula-
țiune în împlinirea cerințelor ospita-
lității. Dacă Ungurii ar fi rămas
reservați și s'ar fi mărginit la că-
lăuzirea prietinoasă a gimnaziștilor
români, am fi și noi, că de astă-dată
s'au arătat prevenitori și cu tact.
Dér ei nu s'au mulțumit numai cu
rolul simplu de călăuzi complezanți,
ci au voit să facă din călăuzirea
lor o demonstrațiune, pe care să o
exploateze apoi în foile lor pentru
politice lor de apropiere „pe cale
socială”, politică, ce formeză punc-
tul cardinalu alu programului de
împăcare alu ministrului de interne
Hieronymi.

Au fost salutați tinerii români
din Blășiu de către vorbitorii un-
guri ca nise rândunice estra-ordi-
nare, cari ar fi venit la Clușiu în
meșul lunei lui Decembrie, ca să
aducă frățietatea între Români și
Unguri; au fost apostrofați de că-
tră acești vorbitori, Kultur- și Kar-
pat-egylet-iști, profesorii și tinerii
români ca să se siléscă de-a pregăti
frățietatea și în privința sentimen-
telor politice și nu numai culturale.
Ei nu și-au impus dér nici o res-
servă și au făcut politică din grosul
cu tinerii gimnaziști dela Blășiu.

Focul oratoric ungueresc —
dacă adevărul vorbesc rapoarturile
entusiaste ale foilor ungueresce —

se vede că s'a străplăntat și asu-
pra conducătorilor tinerilor ro-
mâni, căci și ei ar fi părăsiți re-
serva, ce le era impusă mai mult
ca Ungurilor, și ar fi ripostat cu
cuvinte de frățietate.

Am regreta multă această alu-
necare, decât ar fi așa, însă aștep-
tăm să fim informați de ei inșiși
înainte de a ne da părerea.

Destulă că frățietatea dintre
Români și Unguri a fost afișată de
societatea carpatină unguerescă *urbi
et orbi* cu această ocaziune și ca să-
dea mai mare însemnătate demon-
strației pusă în scenă de ei, vine
acuma și ministrul de interne Hiero-
nymi și într'o scrisore adresa-
tă președintelui acelei societăți îi
strigă un *bravo* însuflețit.

Ministrul vorbește de „tole-
ranță, stimă și alipire dintre locu-
torii de diverse limbi *pe cale socială*”,
într'un moment, când această to-
leranță, stimă și alipire a făcută locu-
celi mai mari netoleranțe, ure și
dușmăni pe cale *politică-națională*.

Să mai crești apoi în sinceri-
tatea dragostei celor dela Clușiu?
Conducătorii tinerimeii din Blășiu,
cunoscând foarte bine împrejurările,
și cari trăim, ar fi putut să fiă
mai prevedători și să amâne es-
cursiunea tinerimeii studioase la Clușiu
pe alte timpuri mai bune.

CRONICA POLITICĂ

— 9 (21) Decembrie.

La 14 Decembrie n. c. s'a ținut la
Petersburg un *banchet* în onorea amba-
sadorului Francesu, contele de Montebello,
la care au luat parte, afară de d-lu de
Giers, toți ministrii, câți se aflau în reșe-
dință, și marii demnitari ai țării. Contele
de Montebello purta pentru prima-ora stéua
ordinului *Alexandru Nevski*, ce i-o conferise
Țarul abia cu o și mai înainte. După toas-
tul, ce a ținut contele de Montebello în
sănătatea Țarului, s'au cetit telegramele de
felicitare ale nobililor din 23 guverna-
mente. Discursurile au accentuat mai cu
semă adença și tradiționala simpatie a ce-
lor două popoare. Contele Bobrinski, mare-

FOILETONULU „GAZ. TRANS”

Recetă pentru a face o căsătorie.

III.

(Urmare).

Etă-ne ajuns; vedu cu durere, că
grădina era plină de lume; muzica dedea
astă-sără un concertu monstru. Afluența
era considerabilă. — Ce era să facu, imi
iau inima în dinți, apăsă pălăria pe ochi,
dicându-mi: „Ne va lua dreptu strein”.

Nu sciu dreptu ce ne lua lumea, dér
în drumul meu aușiam șopte, risete, cari
de sigur ne priveau pe noi. Tăram pe
dame după mine, ba în drumul meu am
răsturnat câte-va scaune, mi-se pare chiar
că am vrsat și un pahar, ce ducea un
chelner; în fine ne aședăm la o masă.
Eu voiam să înțărăm într'un boschetu,
dér ne dedusem rendez-vous pe terasă și
trebu să ne aședăm acolo.

Muzica încep să cânte. Damele nu
ascultau de loc. Ele căutau din ochi pe

George și pe prietinelu său; ei nu veni-
seră încă. Observam pe câți-va tineri,
cari se opriseră aproape de noi pentru a se
uita la Elena și pe urmă se depărțară
redându.

Muzica încep frumosul *Quadrille* alu
Veneției. Eu uitasem pe damele mele și
ascultam la muzică tocmai când se cânta
un solo de violoncelu, dér de-odată în
mijlocul pasagiului celui mai frumos d-na
B. strigă: Etă-i!...

Acestu „etă-i” însă a fost rostit
așa de forte, încatu totă lumea se întorse
pentru a ne privi, murmurându: „Cine
vine?... ce este?... Se așteptă să vină
cine-va, vre-unu prițu său vre-o cele-
britate?”

Inchipuiți-vă surprinderea generală,
vedându pe domni, pentru cari se pronun-
țase acea exclamați! George era un om
ca toți oamenii, dér prietinelu său plătia
ostenela de a fi descris; inchipuiți-vă un
corp de 6 picioare înălțime, și care se
parea, că vré să rivalizeze în slăbiciune cu

un schelet; capul era separat de umeri
printr'un gât, pe care l'ar fi invidiat și
o girafă. Colorea feței sale era măsline și
nasul său ast-felu era de turtit pe față,
incât de departe se pareă, că n'are de
locu nasu. În fine avea un picioru întor-
tochiat, care îl făcea să mērgă clătănân-
du-se ca o rață leșescă.

Totă lumea încep să ridă.
In sfârșit ei aușeră la masa noastră.
Avusesem grije de a-le păstra două scaune,
pe cari se aședară. Capul tēnerului can-
didat de însurătoare întrecea în înălțime pe
ale întregi companii.

Ne salutarăm în tăcere, schimbărăm
politețele obicnuite și atăta tot; George
și dōna B. singuri învėrtiau conversația.
Elena nu cuteza să ridice ochii, ceea ce
eu gāșiam că face foarte bine. Candidatul
făcea complimente și nu vorbea nimic; eu
mē mulțumeam să observu.

Intr'aceea timpul trecea, tinerii nu-și
diseră nici o vorbă până acum; dela o
vreme însă domnul uitându-se la Elena,

se strimbă odată, încatu făcu să-și dispară
cu totul nasul, și Elena, după ce-și ri-
dică ochiul, care nu plānge, pentru a
privi pe fiitorul ei, făcu o grimasă, care
nu arăta tocmai satisfacțiune.

Vedeam, că dōna B. nu prea era
dispusă; ea îi dete un cotu Elenei și-i
șopti la ureche: „Nu stringe gura așa,
asta îți dă o înfățisare prostescă, — și pe
urmă eu nu și-am și să privesc mereu
vėrfurile ghetelor!”

— „Oh! m'am uitat odată și în
sus, dér făceam mai bine de nu mē
uitam?”

— „Și pentru ce?”

— „Pentru-că gāșesc pe domnul
acela foarte urit?”

— „Scumpa mea, nu trebuie să fi
așa năzuroasă când ești de 35 ani și n'ai
nici o para. De-almintrelea nici tu nu ești
mai frumoasă?”

— „Se pōte, dér eu n'am un picioru
întortochiat?”

— „Asta nu face nimic?”

șalul nobilei din Petersburg și inițiatorul acestui banchet, în toastul său a aruncat o privire asupra relațiilor franco-ruse în trecut. Înainte cu 8 secole s'a cimentat prima legătură franco-rusă prin căsătoria regelui Henric cu fiica mareului principe Jaroslav. De atunci această unire s'a deranjat une-ori, dar nu s'a rupt niciodată. Petru cel mare sărută pe tânăra Ludovică XV dăruind, că sărută Franca într-o dată. Iubirea sa pentru Franca a lăsat o mare împărată tuturor urmașilor săi. Fiica sa Elisabeta spunea, că pe Franca nimic nu i-o poate răpi din inimă. Caterina II cea mare, amica lui Voltaire, Diderot d'Aelmbert etc., se numea Francela Nordului, Alexandru I era convins, că o legătură între Franca și Rusia este cea mai puternică garanție pentru pacea Europei. Țarul Nicolae spunea, că ambele popoare au cele mai puternice motive ca să se susțină reciproc. Prezența contelui de Montebello la banchet arată că Rusia a rămas credincioasă tradițiilor sale. Contele de Montebello, în sănătatea căruia se pronunțase acest discurs, răspunde foarte mișcat, că el este legat de Rusia cu suvenir neșterse, aici în Petersburg și-a început el cariera diplomatică sub conducerea tatălui său și a învățat să iubească Rusia. Onorurile ce i-se făcuseră lui primesc în numele Franceli. El amintescă vizita de la Toulon, vizita Țarului pe o corabie de reșelă franceză la Copenhaga și simpatia pentru poporul francez, care a pătruns până în colibe țeranilor. — După ce mulțumi mareșalilor nobilei, își arată mulțumirile sale damelor ruse pentru simpatia lor pentru Franca. Goli paharul pentru durată și întărirea și mai multă a legăturilor, ce unesc pe cele două popoare. A vorbit pe urmă primarul orașului exprimându-și speranța, că pe viitor tunurile nu vor mai anunța morți și nimicire, ci serbările și bucuriile păcii.

Precum am amintit, **coalițiunea slavă** din parlamentul austriac este fapt împlinit. În 15 l. c. **comisiunea parlamentară** a acestei coalițiuni a ținut prima ei ședință, în care s'a întemplat constituirea. Presidiul l'a avut **Dr. Klaič**. Comitetul executiv se compune astfel: pentru clubul Cehilor tineri deputații **Eim, Engel, Kaitel și Tucek**; pentru clubul celor din Moravia **Fauderlik și Zacek**; pentru clubul sloveno-croat deputații **Klaci și Ferjancic**; pentru Slovenii și Croații independenți deputații **Spincic și Laginja**. **Dr. Klaič** a desfășurat principiile pe baza cărora s'a având să procedă coalițiunea. După aceea s'a decis, ca cu privire la formula și meritica tractare a tuturor afacerilor parlamentare, comisiunea parlamentară va avea dea directiva cluburilor coalizate opoziționale slave. Mai departe s'a stabilit, ca în presidiul Comitetului executiv, diferitele partide să alterneze. Viitoarea ședință, ce se va convoca după anul nou,

În timpul acestui dialog, ce se petrecea în stânga, un alt dialog se petrecea în dreapta mea:

— „Ei bine, amice, nu-i spui nimic domnișorei?”

— „Nu-i dăci nimic, pentru-că nu găsesc ce să-i dăci.”

— „Trebuie să pui două cravate astă-sera.”

— „Am pus trei chiar.”

— „Atunci trebuia să pui patru, pentru ca să garnisesc puțin gâtul, — ai aerul unu cocoș golășel. — Ce dăci de domnișora?”

— „Mi-se pare foarte urită.”

— „Adevărat, că nu este tocmai frumoasă, dar ea are o figură cu care se obișnuiesc cineva. Și pe urmă virtuțile, calitățile: eță esențialul la o căsătorie.”

— „Adevărat, dar prea e urită alu dracului!”

— „Bine, prietene, crești tu ore, că ești vre-unu Adonis, vre-unu Don-Juan! cu piciorul tău întortochiat, cu gâtul tău lung și cu nasul tău obrănic?”

se va ocupa cu programul comun al coalițiunii.

Din Senatul român.

Discușiune privitoare la cestiunea română (Urmare).

Onorabilul d. Sturdza începe cu statistice și cu cifre; este obiceiul d-sale; ne spune câți Români sunt peste Capați, câți în Basarabia, câți peste Balcani, câți în Banat și câți în Bucovina. Aceste toate le șciam și nu aveam decât să deschidem o carte de geografie bine făcută și ori-cine din noi pôte să spuie numărul aproximativ al Românilor din alte țări, bine înțeles afară de România de peste Balcani, căci acolo statisticele sunt cam primitive.

D. Sturdza înainte de toate aședă o teorie împrumutată din discursul d-lui Kogălniceanu, adevă că naționalitatea română se compune din elemente: Elementul național dinăuntru, compactă d-sale, adevă locuitorii regatului român, și elementul înconjurător românesc supus unor state vecine, care alimentează necontenit regatul român, prin noi roiri de coloni, care vin aci să umple golurile care se fac în populația noastră și se menție de vécure caracterul său curat românesc. Apoi d. Sturdza dăce, că grija unui guvern trebuie să fie de a menține compactă, ferită de ori-ce desnaționalizare, populațiunea românească din interiorul regatului.

Dér d-lui adaogă, că grija principală a guvernului d'aci este să împedice desnaționalizarea elementelor românești, care înconjură România, din părțile acelea care nu fac parte din Regatul Român; această misiune este grea, foarte grea, o va recunoșce d-sa, și teoria e cam îndrăsnăță pentru un om de stat de vârsta și competența d-lui Sturdza.

Dér eu, care totdeauna am gândit că în ori-ce probleme dificile, ce se propun unui guvern, opoșanții au prima datorie de a nu procede numai prin invitări, și prin îndemnări, dar și prin exemple, eu voi căuta să vedă car a fost grija partidului și a ministerului, din care a făcut parte d-lui Sturdza, față de aceste două însușiri, față de aceste două misiuni pe care le are după dumnealui ori-ce guvern român, și anume cândă a fost d-sa la putere cum a lucrat și pentru una și pentru cealaltă și pentru cea lesne de tot, adevă aceea de a veghea aci, în limitele Regatului Român, în puterea legilor autorității și drepturilor noastre suverane necontestate de nimeni, la apărarea naționalității noastre, și cum a îndeplinit pe cealaltă, multă mai periculoasă, multă mai grea, adevă de a trece Carpații, astădă — mâne Prutul, poimâne Balcanii — pentru a veghea pretutindena asupra naționalității române. D-lui se mulțamește astădă de-o cam-dată de a trece Carpații. Însă odată principiul intervențiunii admis, această intervențiune trebuie să fie permanentă și generală, căci eu nu pot să încep altceva. Resultatul va fi dér intervenirea permanentă a statului român în afacerile interioare ale unor state independente, nu voi să dăci puternice, fiind-că mă pun numai pe terenul dreptului.

Trebuie să încep l-ii prin partea istorică, adevă prin trecutul partidului liberal la putere în aceste două direcțiuni. Sunt două fapte însemnate în ministerul Ioan Brătianu, din care făcea parte și d. Sturdza, care au răspuns la aceste două preocupări care trebuie să le aibă ori-care guvern român. Întăia parte a fost revizuirea Constituțiunii în 1879 și a doua parte a fost incidentele, care s'au întemplat în 2, 3 rânduri în privința agitațiilor și luptelor de peste Carpați între elementul român și cel maghiar.

Întăia parte a cestiunii nu ați fost dér prea strălucit, cu toate că misiunea era foarte lesne.

D. Sturdza ne-a acusat că trebuie dăci să vorbesc și eu.

Șciți, că în acest popor compact român este amestecat un element de două-ori străin, destul de însemnat, care ne dă îngrijiri în privința naționalității noastre. E foarte lesne dela tribună să ne numim compacti, suntem compacti ca Români, dér trebuie să șcim, că printre noi este un număr de străini însemnați și că Israelii, formăz în poporul nostru un element atât de numeros, în câtă pôte da seriose îngrijiri. Ei bine, s'a prezentat cestiunea israelită la noi în 1879 și atunci, d-lor, eram mult mai tari, mult mai liberi pentru a o rezolva cum dorim, de câtă în cestiuni ca a Transilvaniei, a Basarabiei, a Bucovinei, fiind-că eram la noi, în limitele noastre, pe pământul nostru, suverani pe noi, suverani pe legile noastre, suverani pe prezentul, pe viitorul acestei națiuni. (Aplause).

Ei bine, ce ați făcut atunci?

Ați venit în 1879 cu propunerea de împăntuire a Israelilor în masă pe categorii și această avea o însemnătate foarte mare și nu știu, decât s'ar fi primit atunci propunerile d-vostre, decât acest pământ românesc l'ați fi strădat Românilor, cum era prima d-v. datorie! Înainte de a vă gândi la românii de peste Carpați, la Românii de peste Balcani, la Românii de peste Prut, trebuia să vă gândiți la Românii din interiorul regatului român, și ați avut atunci ocaziune frumoasă să apărați interesele permanente ale acestei naționalități și s'o feriți de invasiunea unui element cu atât mai periculos, cu câtă nu vine cu forță și cu violență, ci se infiltrează pe ascuns și cu încetul. Ei bine, atunci care era propunerea guvernului, din care făcea parte d-lui Sturdza? Era propunerea celor 4 categorii, despre care am onore să vă dau citire a unui raport al d-lui Sturdza din Berlin din 8 Iulie 1879, căci d. Sturdza a negociat cestiunea în persoană.

Eță minimum cerut de puteri:

„Prin aplicarea art. 7 sunt primiți a se bucura îndată de drepturile civile și politice Israelii, care sunt născuți și crescuți în România;

„au îndeplinit obligațiile legii militare și au slujit sub drapel;

„au obținut în România diploma de bacalaureat sau cinci clase gimnasiale;

„au făcut donațiuni Statului său stabilimentelor publice;

„au publicat opere în limba românească, posedă stabilimente importante de comerț și industrie.”

Eță categoriile propuse! Eu întreb, cine rămânea afară din cadrul lor? (Aplause).

Eu cred, că nu sunt îndrăsnăți afirmând, că decât această lege se primea, nici un Israelit n'ar fi rămas neîmpăntenit în țara românească, (aplaude) și această încă dela 1879, acum suntem la 1893; nu știu cine ar șed pe aceste bănci, decât legea d-v. pe categorii s'ar fi admis (aplaude). D-v., d-le Sturdza, erați cel mai infăcărât sprijinitor al acestor 4, 5, 6, 7, 8, categorii, decât vreți, și cari ar fi cuprins încetul cu încetul pe toți cei născuți și crescuți în România, de ori-ce religie ar fi fost ei. Vreți dovezi!? Minoritatea Camerii de atunci, din care noi reacționarii făceam parte, noi aceștia, care nu ne îngrijim de naționalitatea română, noi vecnicii inimici ai poporului român, noi născuți, ca să facem să dispară această naționalitate din valea Dunării și de pe creștele Carpaților, am luptat și am reușit și v'am sililit să primiți redacțiunea actuală, adevă, naturalizarea individuală. (Aplause prelungite). Cum am reușit? Pentru-că printre o dispozițiune fericită din Constituțiune trebuia 2 treimi și n'ați găsit 2 treimi de Români, cari să consimță la actual de sinucidere, care-lu propuneați țării acesteia (aplaude), dér decât v'ar fi trebuit numai majoritate, nu știu dăci, ce s'ar fi întemplat, ori la dreptul v'obind, știu foarte bine. Cade guvernul atunci și vine alt guvern, din care d-ta tot făceați parte, căci atunci d. Sturdza făceați parte din toate guvernele și din cele care voiau să se alieze cu Turcia contra Rusiei, și din cele care se aliau cu Rusia contra Turciei, pentru a-i face reșelul, și din cele care primiau naturalizarea Israelilor cu diumul, și din cele care silite de Constituantă stăruiau pen-

tru împăntenirea individuală, (aplaude). În acest d'alt doilea guvern, ministrul de atunci d. V. Boerescu se încercă să revă, căci era silit de voturile Adunării și plăcă singur în streinătate ca să încerce să ne scotă din nămolul în care cu atăta ușurință ne virise d. Sturdza. Eță fragmente din corespondența sa: Într-o scrisoare din 18 August, Boerescu spunea, că a vécuit pe Waddington, ministrul afacerilor străine al Franceli. (Citesce):

„Am vécuit pe Waddington, a conferit cu Salisbury și cu Bismarck și concludiunea este, că nu este cu puțință să se primescă alt sistem decât cel cu „categoriile“ (aplaude).

Într'altă scrisoare din 29 August raportă o întrevedere cu d. Waddington. „Ne-am înțeles, dăce Waddington, cu d. Sturdza asupra categoriilor. Este greu acuma de a părăsi sistemul.”

— „Dér, răspunde imediat d. Boerescu, d. Sturdza face parte din guvernul nostru, are același program ca al nostru, același opinii. De sigur a Berlin a putut să promită categoriile: „era sistemul fostului guvern, din care făcea parte, și atunci acest sistem n'a putut să isbutescă, cu toate, că guvernul precedent l'a încercat cu lealitate.”

Ei bine, d-lor, greu puteau să credă bărbații de stat ai Europei, că în guvernul nostru era o așa mare schimbare, când d. Sturdza făcea parte și din guvernul, care făgăduise categoriile și din guvernul, care retrăgea făgăduiala. (Aplause prelungite).

Eță altă conversație între comitele Andrassy și d. Vasile Boerescu: „Tote bune, imi replică comitele, dér categoriile au fost primite de d. Sturdza. Eță ce mi-se scrie din Berlin, Paris și Londra. De ce nu vă țineți de angajament?”

— „Dle Comite, încercă să răspundă bietul Boerescu, d. Sturdza era trimis pentru răscumpărarea căilor ferate, — vedeți, că d-lui făcea de toate (ilaritate, aplause prelungite) — n'a vorbit, decât în mod incidental de cestiunea ovrască; decât a vorbit de categorii, pricina a fost, că „era sistemul guvernului precedent, din care făcea de-asemena parte.”

Șciți, din guvernul care a încercat în mod leal să facă să triumfe sistemul categoriilor. Și adevărat era! Făceam parte din Constituantă și-mi aduc aminte de ademenirile și de presiunile care s'au încercat asupra deputaților ca să primescă categoriile.

Eță cum apăra țera în limitele ce ni-le-au dat tractatele și ni-le-a păstrat Dumnezeu între Carpați, Prut și Dunăre. Eță cum apărați naționalitatea română! (aplaude prelungite).

Care nume se găsește totdeauna în această cestiune? Sturdza, Boerescu, Brătianu. Acești doi din urmă se schimbă: când susțin categoriile, ca să se împace cu puterile, când le combat, ca să se împace cu țera, dér d. Sturdza este mai cerbicos în urele și afecțiunile sale, și d-lui a făgăduit categoriile ca cum țera românească era moșia d-sale și putea să o înstrăineze după plac. (Aplause).

Eță liberalul, eță respectuosul voinei poporului, eță acela, care ne tratăz, la fi-care moment de reacționari și inimici ai naționalității române! (Aplause). Se duce singur și se angajează fără să se gândească, că decât era o cestiune care putea să pue foc dela Dorohoiu până la Severin, era cestiunea israelită; d-lui dă categoriile ca cum ar fi dat un tractat de mărci de fabrică sau o convențiune de poștă și telegraf, dispune de naționalitatea românească ca de unu ce fără preț. (Aplause).

Ei bine, este ciudat lucru, că același om, care cu inima ușoră, ca să nu dăcem un cuvânt mai greu, apără cum vedeți naționalitatea română chiar în hotarele modeste date de voința lui D-șeu și de împrejurările istoriei, ați apucat de un zel sacru, vră să trecă, cum am dăci, Carpații și Balcanii, ca să apere naționalitatea română ori unde este în pericol și contra vrămașilor săi adevărați sau inchipuiți.

Multe ceri dela alții, d-le Sturdza, cu puțin te mulțamești dela d-ta. Mult te-ai schimbat când erai pe aceste bănci, și puțin te cunosc când ești pe băncile opozițiunii. De aceea am dăci, că ai micșorat o mare cestiune națională reducând-o la proporțiunile unei certe de partid. Ați vrut să jucați o festă guvernului și nimic mai mult. Este trist să fi silit să vi-o spun, dér nu este altceva în capul d-vostre. Atătu a eșit din marile căpăni, cari sunteți în fruntea partidului liberal. Eță cum ați adus în discuțiunea Senatului și a Camerei, în discuțiunea Europei, cestiunile cele mai gingașe și cele mai dure pentru noi.

(Va urma)

(Va urma.)

O scrisoare a lui Hieronymi.

Epilogul la excursiunea studenților din Blășiu.

Foile din Clușiu publică o scrisoare foarte caracteristică, ce a adresat-o ministrul de interne Hieronymi președintelui „Reuniunii ardelene Carpatine” din Clușiu, Dr. Szadetzky Lajos. Din scrisoarea aceasta se vede, că comedia cu așa zisa fraternizare din Clușiu a pus în mișcare chiar și pe d-lu ministru de interne, care dă expresiune satisfacțiunii sale prin următoarele rânduri:

„Stimate Domnule! Din diare am înțeles despre primirea preventivă, ce „Reuniunea ardelenă carpatină” de sub conducerea d-tale a făcut-o în Clușiu tinerimii studioase din Blășiu.

„Modul intim și amical al convenirii dintre tinerimea studioasă maghiară și română cu ocazia acesta; tonul frățesc cu care s'au schimbat declarațiunile imprumutate, și convingerea mea, că numai pe cale socială putem să facem intimă și consolidată toleranța, stima și alipirea dintre locuitorii patriei noastre de diverse limbi: mă îndemnă, să salut cu bucurie „Reuniunea ardelenă carpatină” și totodată și pe d-ta, ca pe președintele secției comitatului Coșocna a acestei Reuniuni, pentru activitatea salutară și pentru direcția patriotică a Reuniunii.

Primesc expresiunea sincerei mele stime.

Hieronymi.

SCIRILE ȚILEI.

— 9 (21) Decembrie.

Comitatul Pojună contra noastră.

Adunarea generală a comitatului Pojună încă s'a molipsit de microbii șovinismului turbat, ce comitatele Făgăraș, Coșocna și Neograd i-a răspândit în lume și țără prin faimoșele lor adrese către dietă și guvern în contra noastră. În ședința dela 19 Decembrie „representanța” comitatului Pojună a primit adresa „comitatului” Făgăraș, prin care se cere introducerea administrației de stat în Ardeal; adresa „comitatului” Coșocna, prin care se „cere” „sufocarea agitațiunii valahe” și cea a comitatului Neograd, prin care se cere reglamentarea presei naționalităților.

—o—

Repausul de Dumineca.

Având în vedere, că în acest an ajunul Crăciunului la apus cade Dumineca și anul nou Lună, ministrul ung. de comerț, în unire cu cel de interne și agricultură, au hotărât, ca în zilele de 24 și 31 Decembrie 1893 st. n. toate stabilimentele industriale și comerciale să poată fi deschise totă ziua.

—o—

Academia română.

Vineri în 3/15 Dec. „Academia română” a ținut o ședință publică, în care s'au făcut următoarele lecturi: D-lu Gr. Ștefănescu: descoperirea unei nouă regiuni a Dinoteriului; D-lu Gr. G. Tocilescu: despre limes alutanus și sistemul de fortificații al Romanilor în Dacia; d-lu I. Bogdan: un nou letopisat moldovenesc în limba slavonă.

—o—

Pentru petrecerile, ce se vor aranja de către corpul ofițerilor și de către funcționarii militari din armata imp. reg. și din armata reg. ung. a honveților, garnisona Brașov, în sala hotelului „Nr. 1”, s'au împărțit deja invitățile. Petrecerile se vor da în serile dela: 31 Decembrie n. 1893 (cu tombolă); în 1 Februarie 1893 (serată dansantă). Observăm, că invitățile au fost de astădată tipărite în toate trei limbile țării: maghiară, germană și română.

—o—

O serbare la Vatican. Duminecă s'a celebrat în biserica Sfântului Petru din Roma, de însuși Papa, o liturgie solemnă. O deputațiune compusă din 15,000 de persoane reprezentând societatea catolică din Roma a asistat la această liturgie. Papa ședea pe tronul său. Fiulul prințului Masino a citit o adresă. Monseniorul Radini a citit răspunsul Papii, care declară zădarnice sforțările acelor, cari ar voi să

combată decretul Providenței și să ia Romei diadema, pe care Dumnezeu i-a dăruit-o prin mâna sf. Petru. Acesta este cuprinsul unei telegrame datate din Roma.

—o—

Atentat de dinamită. Din Raconitz se scrie: Din magazinul depositului de praf de pușcă de aici s'au furat 32 kg. de dinamită, fapt, care a produs o panică grozavă în oraș. Și acesta n'a fost fără temei, pentru-că pe la 7 1/2 ore se auzi de-odată o detunătură teribilă. Atentatul a avut loc în casa avocatului Carol Wolf. O parte din ziduri au fost dărâmate împreună cu porțile; ferestrele împreună cu crucile lor au fost zdrobite. Dr. Wolf, femeia sa și cele 2 fete ale sale au fost găsiți leșinați, însă din norocire nu li se întâmplase nimic. Până acum nu s'a dat de urma atentatorilor. Cercetările urmază.

—o—

Daco-romanismul și politica culturală maghiară. („A daco-romanizmus és a magyar kulturpolitika”). Articuli publicat sub acest titlu în „Egyetértés” de d-lu Dr. Jancso Benedek, cunoscut și cetitorilor fetei noastre, au apărut acum într-o broșură, tipărită în tipografia Neumayer Ede din Budapesta (strada Szerecsen nr. 35). Formată 8° de 74 pag. Prețul 50 cr.

—o—

Procesul de spionaj din Lipsa.

Cei doi ofițeri franceși acuși de spionaj au fost condamnați: unul, Degony, la 6 ani de detențiune într-o fortăreață; celalalt, Delguay, la 4 ani din această pedepsă. Sentința dă, că din cauza calității lor de ofițeri de stat-major ai marinei franceze, acușii au putut să se asigure de imperfecțiunea hărților costelor germane. Ei au hotărât să le completeze, aprobați de șefii lor, dela cari au primit 4400 franci.

—o—

Bombe în Paris.

Se telegrafiază cu data de 16 Dec. din Paris: că astă noapte s'a găsit pe o ferăstră a hotelului marchesei de Panay, lângă Champs Elysées, o bombă, care a fost dusă la laboratorul municipal într-o trăsura construită în special pentru astfel de transporturi. O altă bombă de același fel a fost găsită așă dimițea dinaintea comisariatului de poliție din strada Gribauval.

—o—

Un medicament de casă foarte întrebuințat. Cererea crescândă după Moll's Franzbrantwein și sare dovedește, că e un mijloc foarte bun și alinător de dureri contra reumatismului. Sticla 40 cr. Se poate căpeta zilnic prin poșta dela farmacistul A. MOLL, k. u. k. Lieferant al curții, Viena Tuchlauben Nr. 9. In depozitele din provincii să se ceară preparatele lui Moll, prevăzute cu marca și subscrierea.

NECROLOG. Valentin Dițiu, preot

gr. cat. și fost profesor int. la gimnaziul gr. cat. din Beiuș, a răposat la 17 Decembrie n. c. în anul întâi al căsătoriei și preoției sale și al 25-lea al etății. Inmormântarea s'a săvârșit la 19 Decembrie în Oradea-mare. Lă jălește intristată-i soția Elena născ. Bulcu; Mich. Dițiu, preot gr. cat. în Oradea-mare, cu soția sa, ca părinte, și alte numeroase rudeni. — Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Excursiunea studenților din Blășiu.

(Coresp. part. a „Gazetei Trans.”)

Clușiu. 20 Decembrie n. 1893.

Onorată Redacțiune! Sâmbătă în 16 l. c. a fost avisată tinerimea română universitară de aici, că studenții dela gimnaziul din Blășiu vor face în 17 și 18 l. c. excursiune la Clușiu sub conducerea profesorilor: Dr. Vasiliu Hossu rectorul la seminarul vanceanu de băieți, Iuliu Karsai și Gavrilă Precup.

Incepându-se vacanța Crăciunului, mare parte a universitarilor s'a dus deja pe la vetrele părintești, cei rămași însă și-au dat totă silința să îndestulească oșpeții.

Programa excursiunii a fost stabilită în Blășiu. Profesorii Dr. Hossu, Karsai și Precup cunoscându monumentele și insti-

tutele culturale ale Clușului și-au rezervat și-și rolul de a conduce și a explica studenților, concreții lor spre educare, cele de vădit, de aceea nici n'au apelat la tinerimea română universitară în privința acesta.

Studenții excursioniști au sosit la Clușiu cu trenul Duminecă la 7 ore dimineța. Pe peronul gării i-au așteptat câțiva universitari români. Când a ajuns în dreptul acestora cupeul în care se aflau studenții, ambele părți au erup în strigăte puternice de „Să trăiească”, ce au atras atențiunea străinilor prezenți.

După deschidere oșpeții au fost binevenți din partea universitarului român Eugeniu Pățecanu prin o vorbire scurtă, la care studenții au răspuns c'unu „trăiească” puternic, apoi s'au așezat cu toții în tramvaiul de lângă gară, stringându-și călduroși mâinile.

După ce s'au urcat studenții și universitarii toți în tramvai, am observat, că pe Dr. Hossu și Iuliu Karsai îi agrăesc câțiva domni maghiari, peste puțin s'au urcat apoi împreună toți în tramvai.

Mai târziu am aflat, că aceștia li s'au prezentat respectivilor profesori ca trimișii societății, — care după mărturisirea lor — a fost avisată privatim din partea unui Maghiar din Blășiu despre sosirea studenților, și și-au oferit serviciul de călăuză punându ca timp de întâlnire 10 1/2 ore la muzeul universității.

Maghiarii aceștia se aflau pe peron și la sosirea trenului, dăr însuflețirea românească cu care s'au salutat Românii în momentul sosirii, nu li-a oferit posibilitatea de a-și valida acolo comisiunea, ci numai după suirea studenților în tramvai, într-o conversație privată cu doi dintre profesori.

Studenții s'au scoborit din tramvai în mijlocul pieței, de unde au mers în șir lung totu doi cu doi împreună cu universitarii români până la Casina română. Aici i-au întâmpinat alți frați universitari și câțiva inteligenți români; totu aici li s'a servit apoi un dejun comun.

Le 9 ore am mers, conduși de profesori și însoțiți de universitarii români, la biserica cea mare catolică din piță, de aici s'au dus la biserica română gr. cat. unde au executat câte-va cântări bisericesti.

Cu eșirea din biserică, s'a terminat rolul de însoțire din partea universitarilor români, pentru-că excursioniștii au plecat de aici la muzeu, unde-i aștepta „Kárpát-Egyet”-ul pentru ca să-și începă serviciul de călăuzire și astfel studenții din Blășiu nu s'au mai întâlnit cu tinerii români până după prânz la Casina română.

În timpul de două zile, câtu am petrecut în Clușiu, au avut Blășienii prânz și cină comună la hotelul „Hungaria” pe lângă prețuri scădute, după înțelesul ce l'au avut mai înainte cu hotelierul. La prânzuri, cari nu le-au ținut la o oră anumită, ci mai curându său mai târziu, după cum își terminau vizitățile, nu a participat nici un Român din Clușiu. Cina de Duminecă s'era însă a fost o convenire socială românească, la care au luat parte universitarii români și câțiva din inteligență. În decursul unei toastate Coroianu, accentuându iubirea de națiune și de patrie și salutându pe studenți. La acestu toastu a răspuns Iustinu Popu studentu de a VIII cl. gimn. în Blășiu, mulțămindu tinerimii universitare și inteligenței române de buna primire. Au mai toastat Dr. Isac, Truța, cărora li-a răspuns Dr. Hossu, în fine a toastat Mihaiu Popu, rigorosant. Studenții au executat în decursul unei câteva hori naționale.

Peste noapte au fost încuartați studenții parte la universitari, parte la inteligență. Lună și-au continuat vizitățile sub conducerea celor dela „Kárpát-Egyet” și nu i-am vădit până s'era la 5, când s'a ținut apoi o serată în Casina română cu concursul lor, în prezența inteligenței române întreg de aici.

Cuvântul de deschidere l'a ținut Eugeniu Pățecanu jurist. Iustinu Popu a declamat cu mult simț „Rugăciunea

cea din urmă” de G. Coșbuc și a fost viu aplaudat. V. Șorban stud. VII cl. prin cântece pe flaută a dat dovadă de talent artistic și dexteritate admirabilă. Câțiva studenți au executat în patru voci „Susu opincă” și „Eu mă duc codrul ră-mâne”. A produs ilaritate generală „Cine-i Nuhăm” de Speranță, declamată de Bogdan stud. jurist. — Venitul de 30 fl. încursu cu ocaziunea acestei serate s'a destinat pentru fondul gimnaziului din Blășiu.

După serată s'au dus studenții din Blășiu însoțiți de universitari la cină, care ăra a avut caracter viu, s'au ținut mai multe toaste, s'au executat mai multe melodii naționale. La 8 ore au fost petrecuți de universitari la gară, la plecarea trenului au început a cânta „Susu opincă”.

C— a.

O serbare națională din Iași.

Iași, 6 Decembrie v. 1893.

(Coresp. spec. a „Gaz. Trans.”)

Orașul nostru avu erii o strălucită srbătoare. Tinerimea universitară de-aici, care astă-vară primise stégul oferit de fetele române din Sibiu, decisese să-l depună la Liga culturală, secțiunea Iași.

Ast-fel pe erii se anunțase prin afișe solenitatea sfințirii și depunerii stégului.

La ora 1 d. a. tinerimea universitară urmată de elevii tuturor școlilor și de-o imensă mulțime de cetățeni, plecându dela localul societății studenților, intră în catedrală unde un arhieru încungiuratu de mai mulți preoți și diaconi în ornatu aștepta sosirea stégului.

Ceremonia sfințirii cu mare pompă țină aproape 3 pătrare de oră. Rugăciunea arhierului, pronunțată cu o voce puternică și evlavioasă, în care se auziră cuvintele: „Dómne, Dumneșule! fă să se împlinescă gândurile ce se intrupéză în acestu stég!” produsă o adencă emoțiune în public.

Când eșirăm din catedrală încep o ploaie măruntă și caldă ca vara, și se audia prin public: darul lui Dumnezeu se varsă peste steag! are să fiă mănăst!

Convoiul urmă neclintit steagul și în sunetul muzicii, care întonă *Deșteptă-te Române!* percurse stradele Ștefan cel mare, Lapușnean, str. de sus, str. Universității, până ajunse la Universitate. Aici jos la scară, aștepta o altă mulțime cu comitetul Ligei, se suiră apoi sus în sală, unde aștepta v. președintele d. Ar. Densușianu, președintele fiind bolnav, încungiuratu de-o parte din membrii Ligei, și declarându ședința deschisă, studentul I. Micu cu un entusiast discurs prezentă președintelui stégului, președintele primindu-l pronunțat cu o solemnă și puternică voce următoarele cuvinte:

„Primesc acestu stég ca simbolu al unirii nedespărțite în cugete și în simțiri între Români de-aici și între frații de peste munți!

„Primesc acestu steag ca un gaj, că decă nu vom realiza noi, bătrâni, ideile ce le intrupéză, să le realizați voi, tinerii cari ne urmați!

„Primesc acestu steag ca un jurământ viu (ridicându drepta sus), că toți vom sacrifica totul pentru mărirea neamului!”

Aceste cuvinte produsă o imensă emoțiune și fură acoperite de valuri de aplause.

Președintele dede apoi cuvântul secretarului Ligei sect. Iași, care espuse activitatea secțiunii pe periodul împlinit.

Urmă după aceea conferința d-lui A. D. Xenopol: „Despre întinderea elementului român în timpurile vechi”; d-sa arată, că odată se întindea dela Marea adriatică până la Marea-negră și dela Tisa până în Marea-eggee; espuse apoi vicisitudinile prin cari a trecut și în mare parte l'au smăcinat. Arată importanța elementului român de peste munți pentru țaria și existența statului român.

După acesta d-lu T. Burada împărtași exploratiunile sale la Valachii din Moravia.

D. Paulu espuse pericolele ce amenință scolele din Blășiu, leagănuțul renascerii românismului.

D-lu Ar. Densușianu încheie solemnitatea cu un discursu remarcabilu ca fondu și formă, în care desfășură ideia ce a început să reconstruiescă și să realizeze idealul naționalu alu Românilor; arată cum această ideă a realizat deja, în ciuda tuturor dușmanilor, două epoce din creșterea idealului naționalu, arată rolul, ce l'a jucat în această realizare elementul culturalu; arată rezultatele ce le-a obținut Liya într'unu timpu scurtu și adevă: cestiunea română a înălțat'o la cestiune europeană; unirea într'unu cugetu și entuziasmul generos alu Românilor în unulu și acelaș scopu; frica ce-a aruncat în dușmanii progresului nostru și în fine forțarea partidelor politice din România de a pune cestiunea în parlamentu. Și încheiându dize:

„Liga voesce să realizeze în totu nemul românescu una și aceeași cultură — românească, și solidaritatea tuturor Românilor în această acțiune, ajutându-se imprimutatu și toți împreună pe cei mai slabi, mai înapoiți și mai espuși. Românii nu voru să spargă alte neamuri, der nici nu voru suferi ca alții să spargă neamul românescu!”

+ +

DIVERSE.

Unu claru misteriosu. Unu diar vienesu istorisesece următoarele:

Înainte cu câte-va săptămâni se căsătorii fata unui întreprindător de construcții cu unu comerciantu din Viena. În dotă era cuprinsu și unu claru vechiu, la care fata învățase odată să cânte. Acum câte va zile ea spuse bărbatului său, că clarul face șgomot, că-i este grozavu de frică, pentru-că de curându a auditu pianul cântându singuru, și că a distinsu foarte clar,

că cântă marșul funebru de Chopin. De siguru, că este amenințată de-o nenorocire. Bărbatul rise la începutu, însă rămase surprinsu, când se convinsu singuru de adevăr. Elu făcu cunoscutu asta socrului său, și hotărî, ca să cerceteze pianul cu atențiune. Nu găsiră însă nimic bătătoru la ochi. Sunetul pianului se audea însă din când în când. Unu frate alu femeii se puse într'o nopțe la pândă. Abia se făcu liniște în odaie și sunetul începî, însă observă în același timp doi șoreci, cari eșiau din pianu. Acum se lămurî afacerea. Fabricantul de pianu fû adus și elu descoperi în colțul celu mai estremu alu instrumentului unu cuib de șoreci, cari umblându pe cordele din-lăuntru al pianului, produceau sunetele.

Celul mai nou fonografu al lui Edison. a sositu de curându la Londra și trece dreptu cea mai bună mașină de vorbitu, ce s'a construitu vre-odată. Acestu fonografu va fi trimis și la Roma pentru a pune pe papa în pozițiune de a trimite verbalu salutarile sale președintelui Statelor unite americane. Prin noulu fonografu se pôte reproduce unu discursu, o șoptă, seu o modulațiune a vocei cu mai multă intensitate, ca originalul. Unu oratoru spre exemplu, unu comerciantu, care dictază o scrisore, pôte să vorbească așa de încetu în fonografu, încatu se nu pôte audi nici acela ce ar sta în apropierea lui. Sunetul vocei prinsu ast-fel în fonografu acesta se pôte mări așa încatu să fiă auditu în totă casa și se pôte micșora așa de tare, încatu să răsune ca o șoptă.

Titulatura Domnilor. Când împărății Romei concentră în mânilor tôte puterile din stat, fiindu în același timp *consulu, tribunu și împăratu*, aveau dreptulu de a-și dice *Noi* (în locu de *Eu*), fiind-că unu împăratu romanu nu mai representa acum o singură persună, ci era o pluralitate de atribuțiuni și puteri în stat. Odată ajunsu a-și dice *Noi*, urmă numai decatu, ca în adresă să i se dică *Voi*. De aici derivă pluralul de *Maiestate*, pe care adu îl are și țeranul în vorbire, când vine față cu o persună streină, dicându-i *Domnia-Vostră*. Acesta este esplicarea istorică a plu-

ralului *Noi*, pe care-lu găsim și în titulatura vechilor Domni seu Voevođi români, — pluralu moștenitu așa-dără dela vechea cancelariă romană, er nu imitațiã a nemțescului „*Sie*” Dela capul statului formularulu a trecut la funcționarii inferiori și adu a ajunsu la întrebuintarea generală.

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Decembrie 1893.

Renta ung. de aur 4%	116.45
Renta de corone ung. 4%	94.05
Impr. câil. fer. ung. în aur 4 1/2%	125.20
" " " " argiu 4 1/2%	101.—
Oblig. " " " de ost. I. emis.	122.—
Bonuri rurale ungare.	94.40
" " croata-slavone.	98.25
Imprum. ung. cu premii.	148.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	141.50
Renta de hârtie austr.	97.35
" " argint " " " "	97.20
" " aur " " " "	118.25
Losuri din 1860	145.75
Aoții de ale Băncei austro-ungar.	1003.—
" " ung. de credit.	415.—
" " austr. de credit	342.75
Napoleon d'ori	9.94
Mărci imp. germ.	61.30
London (lire sterlinge).	124.80
Rente de corone austr.	96.60

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Decembrie 1893.

Șapote rom. Cump.	9.83	Vend.	9.85
Argint român.	9.75	"	9.80
Napoleon d'ori	9.90	"	9.90
Falben	5.80	"	5.93
Ruble rusesce	1.30	"	132.—
Mărci germane	61.—	"	61.05
Lire turcesce	11.10	"	—
Seris. fone. „Albina” 6%	—	"	—
" " " 5%	101.50	"	102.50

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 14540—893.

Concurs!

Pentru ocuparea postului vacantu de practicanț de conceptu de magistratu și impreunatu cu unu salariu anualu de 500 fl. și cu banii de locuinț de 100 fl anualu stă să escrie prin această concursu.

Reflectanții pentru acestu postu au de a-și așterne până în 4 Ianuarie 1894 la prându 12 ore subscrișului magistratu petițiunile provădate cu documentele asupra purtării lor morale, cu documentele asupra cunoscerei celor limbii ale patriei, cu documentele asupra absolvării studiilor juridice judiciare, și celor de state, precum și asupra depunerii examenului de statutu politicu.

Brașov, 12 Decembrie 1893.
315 2—3 **Magistratul orașenescu**

Anunțuri

(insertiuni și reclame)
Sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. În casulu publicării unui anunțu mai mult de odată se face scădementu, care creșce cu câtu publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se potu cumpăra în librăria Nicolae Ciurecu, și în tutungeria I. Gross.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acestu stabilimentu este provăduțu cu cele mai bune mijloce tehnice și fiindu bine asortatu cu totu felulu de caractere de litere din cele mai moderne este pusu în pozițiune de a puté esecuta **orice comande** cu promptitudine și acuratețã, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINTU ȘI COLORI. CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE STATUTE. FOI PERIODICE. BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE. PROGRAME ELEGANTE. BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI. ANUNȚURI.	REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru tôte speciile de serviciuri. BILANȚURI. <i>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.</i> <i>Couverts, in tola măzimea.</i> TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE. PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primescu în biuroulu tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiulu I, cătră stradă. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugămu a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cutiu este provăduțu cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectulu de leuire durabilă alu Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbice la stomachu și pântee, în contra cărcilor și arelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bole femeesce a luat acestu medicamentu de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — **Prețulu unei cutiio-originale sigilate 1 fl. v. a.**

Falsificatiunile se voru urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticle este provăduțu cu marca de scutire și cu plumbulu lui A. Moll.

Franzbranntwein-ulu și sarea este foarte bine cunoscută ca unu remediu popularu cu deosebire prin trasu (frotatu) alinã durerile de șoldină și reumatismu și a altor urmări de rēcălã. **Prețulu unei sticle-originale plumbate 90 cr.**

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebuintarea giinică, cu deosebire importantă pentru copii de orice etate și aduți, asigură această apă de gură conservarea sănătôsă și mai departe a dinților. **Prețulu sticlei provăduțe cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.**

Trimiterea principala prin

Farmacistulu A. Moll, c. și r. furnisoru alu curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciã se efectuează giinicu prin rambursã postalã.

La deposite să se cerã anumitu preparatele provăduțe cu iscãlitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victoru Roth, Fr. Kellemen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

77,—43.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov: 1. Dela Pesta la Brașov: Trenulu de persone: 8 ore dimineța. Trenulu accel.: 2 ore 9 min. după am. Trenulu mixtu: 10 ore 25 minute sera. 2. Dela Bucuresci la Brașov: Trenulu accel.: 2 ore 18 min. după am. Trenulu mixtu: 7 ore 1 minute sera. Trenulu accel.: 10 ore 17 minute sera. 3. Dela Zernesci la Brașov. Trenulu mixtu: 6 ore 10 min. dimineța. Trenulu mixtu: 1 ora 14 min. după am. 4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov. Trenulu de persone: 8 ore 18 min. dimini. Trenulu mixtu: 1 ore 49 min. după am. Trenulu mixtu: 6 ore 56 min. sera.	Plecarea trenurilor din Brașov: 1. Dela Brașov la Pesta Trenulu mixtu: 5 ore 10 min. dimineța. Trenulu accel.: 2 ore 45 min. după am. Trenulu de persone: 7 ore 43 min. sera. 2. Dela Brașov la Bucuresci: Trenulu accel.: 5 ore 15 minute dimini. Trenulu mixtu: 11 ore înainte de amezl. Trenulu accel.: 2 ore 19 min. după am. 3. Dela Brașov la Zernesci: Trenulu mixtu: 9 ore 5 min. dimineța. Trenulu mixtu: 4 ore 55 min. după am. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu. Trenulu de persone: 5 ore 46 min. dimini. Trenulu mixtu: 8 ore 50 min. după am. Trenulu mixtu: 3 ore 10 min. după am.